

OSAMU DAZAI

SON YILLAR

Japoncadan Çevirenler:

Zeynep Ebru Okyar, Ebru Sarıkaya,

Edanur Adalıoğlu Şen, Peren Ercan,

Esmanur Yiğit, Esranur Yiğit, Gökçenur Güner

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
Yaprak Yaprak	9
Hatıralar	23
Dönüşüm	64
Tren	73
Dünya Haritası	78
Maymun Adası	88
Serçe	97
Soytarı Çiçekleri	101
Maymun Suratlı Genç	152
Akışa Karşı	168
O Eskiden Olduğu Adam Değil	183
Romanesk	220
Oyuncak	245
İblis Ateşi	251
Körname	268

ÖNSÖZ

DAZAI: SORUNLU BİR DAHİ

Daniel Redford

Osamu Dazai, en trajik yaşamlardan (ve yaşam tarzlarından) birine sahip Japon yazar Şuci Tsuşima'nın mahlasıydı. 1909'da Japonya'nın Aomori kentinde varlıklı bir ailede doğan Dazai, hizmetçiler ve teyzesi tarafından büyütüldü; Dazai'nin babasına Aomori Vilayeti Akranlar Meclisi'ne üye olma teklifi verildi. Dazai, içine doğduğu bu yaşam tarzına hiç uyum sağlayamamıştı ve babasından uzak olan sorunlu ev hayatı, yazdıklarının çoğunu etkilemeye devam etti. Ancak Dazai'nin hayatının sonraki 20 yılı boyunca başına bela olacak bir düşüşe geçmesi 1927 yılındaydı. 1927'de, Dazai'nin idolü Ryunosuke Akutagava 35 yaşında iken intihar etti. Akutagava, "Japon öykülerinin babası" olarak kabul ediliyordu; hatta Japonya'nın başlıca edebiyat ödülllerinden olan Akutagava Ödülü onun adına verilmekte. Akutagava'nın ölümü Dazai'nin okulunu ihmal etmesine, harçlığının/mirasının büyük çoğunluğunu gezip tozmaya, alkole ve fahişelere harcamasına neden oldu. 10 Aralık 1929'da Dazai'nin intihar girişiminde bulunmasıyla bu sorunlu hayatı doruğa ulaşacaktı. İntiharı başarısızlıkla sonuçlandı ve Dazai ertesi yıl okuldan mezun oldu, ancak bu onun intiharla son karşılaşması olmayacaktı. Sonraki birkaç yıl içinde Dazai önce bir geyşa olan Hatsuyo Oyama ile birlikte kaçtı, Tokyo İmparatorluk

Üniversitesi'nden atıldı ve ardından evlatlıktan reddedildi. Bundan sonra Dazai tekrar intihara teşebbüs etti. Bu sefer yalnız değildi. Kamakura'da bir sahilde kendilerini öldürmeye çalıştıklarında 19 yaşındaki bar hostesi Şimeko Tanabe de onunla birlikteydi. Dazai hayatta kaldı ama Şimeko hayatını kaybetti. Dazai, onun ölümüne suç ortağı olmakla suçlandı ancak her zaman olduğu gibi, varlıklı ailesi suçlamaların düşürülmesi için devreye girdi. Dazai tüm suçlamalardan aklandı ve sonunda geyşa Hatsuyo'yla evlendi. Bu sefer de Japon Komünist Partisi'yle ilişkisi nedeniyle yetkililerle yaşadığı anlaşmazlığın ardından Dazai herkesten saklanmaya başladı, daha sonra mezun olacağına ve komünist faaliyete dahil olmayaacağına söz verince normal hayatına geri döndü. Dazai için hayat bir süreliğine iyi gitti, çok üretken oldu ve yüksek hızda yazmaya başladı. Osamu Dazai takma adını bu dönemde benimsedi. Ancak güzel günler uzun sürmedi. 1935 yılında mezun olamayacağını ve iş bulamayacağını anlayınca kendini asmaya çalıştı. Birkaç hafta sonra hastaneye kaldırıldı ve morfin bağımlısı oldu. Bir yıl sonra bağımlılığını bırakması için bir akıl hastanesine kapatıldı. Bu süre zarfında karısı onu en yakın arkadaşıyla aldattı ve olay ortaya çıktığında Dazai ve Hatsuyo çifte intihara teşebbüs etti. Her ikisi de aşırı dozda uyku hapıyla intihar etme girişiminden hayatta kaldılar, boşandılar ve Dazai hemen başka biriyle evlendi.

İkinci Dünya Savaşı geldi geçti ve Dazai iyice dibe vurmaya başladı. İkinci Dünya Savaşı sırasında oldukça popülerleşen Dazai aynı dönem alkolizm batağına da saplandı. Sağlığı kötüye gidiyordu: tüberkülozdu. Bir hayranından çocuk sahibi oldu. Hayranını Ota Şizuko, Dazai'nin tartışmasız en çok tanınan eserlerinden *Batan Güneş'i* yazmak için ihtiyaç duyduğu ilham kaynağıydı. Bir süre sonra, Dazai yeni bir kadınla tanıştı: Tomie Yamazaki. Onunla yaşamak için karısını ve ailesini terk etti.

1948'de Dazai ve Tomie, Tamagava Kanalı'nda intihar ederek hayatlarına son verdiler.

Çeviren: Şafak Baş

YAPRAK YAPRAK

*Seçilmişliğin
Coşkusu ve kaygısı
İkisi de var bende
Verlaine*

Ölmeyi düşünüyordum. Yılbaşında birileri bana bir top kumaş verdi. Yeni yıl hediyesiymiş. *Kimono*luk bu kumaş, ketendi. Gri tonlarında, ince çizgilerle dokunmuştu. Bundan olsa yazlık *kimono* olur, diye düşündüm. Yaza kadar yaşayacağım demek.

Nora da düşünüyordu. Koridora çıkıp kapıyı arkasından güm diye kapattığında şunu düşünüyordu: “Eve mi dönsem acaba?” Kötü bir şey yapmadan döndüğümde, karım beni gülümseyerek karşıladı.

Günbegün oradan oraya sürüklenerek yaşamak başlı başına zordu. Pansiyonda, özellikle yalnız içip tek başına sarhoş olduğu ve karanlıkta yatağını serip sessizce yattığı geceler eziyet oluyordu. Rüya bile görmüyordu. Bitap düşmüştü. Ne yaparsa yapsın bezginliği geçmiyordu. “Bahçe Tuvaletlerini Nasıl Geliştirebiliriz?” adlı bir makale alıp bu konuyu ciddi ciddi araştırmışlığı bile vardı. O sıralarda insan dışkısının geleneksel tasfiye sisteminden hayli rahatsızdı.

Şincuku'daki bir kaldırımda yumruk kadar bir taşın sallana yuvarlana yürüdüğünü gördü. *Taşın teki yürüyor.* Bunu düşündüğü sırada hemen anladı ki önünden yürümekte olan pis bir çocuk taşı iple bağlamış, çekiyormuş.

Bir çocuk tarafından kandırılmak ona ağır gelmemiştir. Böylesine olağanüstü bir olayı bile normalmiş gibi görebilmesini sağlayan kendini bırakmışlığı ona ağır geliyordu.

Hayatımın geri kalanında bu tür bir depresyonla mücadele edip sonra da ölüp gideceğim demek, diye düşünüyordu, bu düşünceleri kendine bile acınası görünüyordu. Yeşil çeltik tarlaları bir anda bulanıklaşıverdi. Ağlıyordu. Sersemlemişti. Böylesine yüzeysel bir konuda duygularına teslim olup gözyaşı dökmüş olmak onu biraz utandırıyor.

Trenden inerlerken ağabeyi güldü.

“Yine saçma şeyler yüzünden keyfin kaçtı. Hadi, neşelen ama!”

Sonra da Tatsu'nun ince yapılı omzuna yelpazeyle pat diye vurdu. Alacakaranlıkta o yelpaze şaşırtıcı derecede beyaz görünüyordu. Tatsu'nun sevinçten yanakları kızardı. Ağabeyinin omzuna vurması onda minnet uyandırmıştı. Keşke en azından her zaman böyle dobra davransaydı ona, boş bir umuttu işte...

Ziyarete gittikleri kişi orada yoktu.

Ağabeyim şöyle dedi: “Romanın değersiz olduğunu düşünmüyorum. Bana göre fazla külfetli sadece. Tek bir satırlık gerçeği söylemek için yüz sayfa boyunca ortam oluşturun.”

Düşüne taşına zar zor bulduğum sözlerle cevapladım: “Aslında ne kadar kısa olursa o kadar iyi. İnsanları inandırabildiğin sürece tabii...”

Ağabeyim bir de intiharı bir kaçış olarak görürmüş. Oysa ben intiharı, hayatta başarılı olmanın sırrı gibi, kişisel çıkara dayalı bir şey olarak düşünmeye başladığımdan ağabeyimin bu sözlerini çok hayret verici bulmuştum.

Haydi itiraf et. *Neyi?* Kimin taklidi bu?

Akarsu çukurunu kendi kazar.

On dokuz yaşına bastığı o kış “Zavallı Sivrisinekler” adlı kısa bir öykü yazdı. İyi bir eserdi. Aynı zamanda da hayatındaki kaos çözecek kritik bir anahtar niteliğindeydi. Üslubunda “Oyuncağ Bebekler”in* etkisi barızdı. Ama eserin ruhu, onundu. Orijinal metin şöyleydi:

Tuhaf bir hayalet gördüm ben. İlkokula başladıktan çok kısa bir süre sonra olduğundan ötürü herhâlde, âdeta bir büyüülü fener imgesi gibi hayal meyal hatırlıyorum. Yine de bana öyle geliyor ki soluk renkli cibinliğe yansıyan bir büyüülü fener imgesi gibi flulaşmış olan anılarım, garip bir şekilde yıllar geçtikçe gitgide netleşiyor sanki.

Sanırım ablamın evlendiği zamandı; hatta, tam o geceydi. Düşün gecesiydi. Evimize bir sürü geysa gelmişti. Çok güzel bir çırac geysanın, sökülen aile armalı kimonomu diktğini hatırlıyorum. Babam ise o gece müştemilatın zifiri karanlık koridorunda uzun boylu bir geysayla sumo güreşi yapmıştı. Babam ertesi yıl vefat etti. Şu anda evimizdeki misafir odasının duvarında büyük bir fotoğrafı var. O fotoğrafı her gördüğümde o geceki sumo güreşini düşünmeden edemem. Babam, asla zayıflara zorbalık eden biri değildi, o yüzden de kesin o geysa çok kötü bir şey yapmıştı da babam onu cezalandırmak için o sumo güreşine tutuşmuştu.

Şöyle bir düşündüm de o gece kesinlikle düşün gecesiydi. Gerçekten de affınıza sığınıyorum ama her şey sanki soluk cibinliğe yansıyan bir büyüülü fener imgesi gibi olduğundan sizi tatmin edecek netlikte bir öykü anlatabileceğimi sanmıyorum. Rüya olsa kolayca anlatırdım, ama hayır, ninemin o gece za-

* Osamu Dazai’nin idolü olarak kabul edilen yazar Ryunosuke Akutagava’nın kısa öyküsü (1923). -çn

vallı sivrisineklere bana anlatırkenki gözleri var aklımda... Sonracığıma hayalet var... Sadece o bile... Kim ne derse desin, bunun bir rüya olması mümkün değil. Böyle bir şeye nasıl rüya denir ki! Şimdi artık gayet net bir şekilde gözümün önünde canlanıyor. Ninemin gözleri... Sonracığıma...

*İşte böyle. Ninem kadar güzel bir yaşlı kadın pek bulunmaz. Geçen yaz vefat ettiğinde, naaşının yüzü müthiş denilecek kadar güzeldi. Korkutucu bir güzelliği vardı onun. Beyaz parafin sürülmüş yanaklarında, yaz ortasındaki koruluğun yansımalarını görebilirdiniz. Öylesine bir güzelliği olmasına rağmen evlilikten çok uzaktı. Hayatı boyunca dişlerini hiç siyaha boyamamıştı.**

“Beyaz dişlerim yıllarca ne kismetler getirdi ayağıma ne servetler döküldü uğruna...”

Tomimoto† sayesinde gelişmiş duru sesiyle hayatı boyunca bu sözü sık sık tekrarlayıp durmuştu. Bunun ilginç bir hikâyesi olsa gerek. Acaba hikâyesi ne, diye düşüncesizce bir merakla kapılmayınız lütfen. Ninem buna çok ağılardı. Yeri gelmişken kendisi, aman Tanrım, çok şık bir kadındı. Onu bir kez bile aile armasını bulanan krep kimono ceketleri olmadan göremezdiniz. Bir Tomimoto ustasını odasına davet edip ders almaya başlayalı çok uzun zaman geçmişti. Benimse büyürken ninemin insanı hıçkırıklara boğan “Yaşlı Çam Ağacı” ya da “Sığ Zamanlar” ağıtlarıyla gün boyu mest olduğum zamanlar olurdu. İnsanlar tarafından emekli geysa diye övülür, bu sözler kendisin kulağına geldikçe de çok güzel gülerdi. Artık nedendir bilmem, onu küçüklüğümde beri severim. Sütannemden ayrılır ayrılmaz ninemin koynuna girmiştim. Annemin bünyesi hep hastalıklı olduğundan çocuklarıyla pek ilgilenmezdi. Babam da annem de ninemin öz çocuğu olmadığından ninem

* “Siyaha boyanmış diş”, geleneksel bir güzellik sembolü olup evli kadınların da medeni hâlini göstermek için başvurduğu bir yöntemdi. –çn

† Müzik eşliğinde sahnede yapılan teatral anlatı ekolü. Japonya’da bu alandaki üç geleneksel ekolden biridir. –çn

annemi görmeye öyle sık gelmezdi. Tüm gününü müstemilat-taki odasında geçirdiğinden ve ben de ninemin kuyruğu gibi olduğumdan üç dört gün annemi görmemem nadir bir durum değildi. Bu yüzden de ninem beni ablamdan falan çok daha fazla sever, neredeyse her gece bana resimli kitaplar okurdu. Onların arasında olan “Manav Oşiçi’nin Hikâyesi”ni dinlediğimdeki hayranlığı şimdi bile tüm benliğimle hissedebiliyorum. Bir de ninem bana şakacıktan “Kiçiza” dedikçe nasıl da mutlu olurdum! Lambanın sarı ışığında acıklı öyküyü okuyan o yaşlı kadının güzel sureti, hakikaten, zihnime tamamen kazınmış.

Özellikle de o gece uyku öncesi dinlediğim zavallı sivrisinekler hikâyesini, ne gariptir ki hiçbir zaman unutamadım. Şimdi düşündüm de kesinlikle sonbahardı.

“Sonbaharda bile canlı kalmış sivrisineklere ‘zavallı sivrisinek’ denir. Sinek kovucu ateşler artık yakılmaz. Onlara acırız çünkü.”

Evet, kelimesi kelimesine hatırlıyorum bu anlattıklarını. Ninem yatarken dertli bir ses tonuyla böyle söylemişti. Evet işte böyle, ninem bana sarılıp uykuya dalarken her zaman ayaklarını bacakları arasına sıkıştırır ve beni ısıtırdı. Bazen soğuk gecelerde geceliğimi çıkarır, kendisi de ılık ılık parlayan güzellikteki çıplak tenine kadar soyunup beni kucaklar, ısıtırdı ve öylece uykuya dalardık. Ninemin işte böylesine kıymetliydim.

“Amaaan, ben de zavallı bir sivrisineğim işte. Öyle fani...” derken eşsiz gözlerini yüzüme dikmişti. Ana bina-daki düğünde tebrik faslı telaşı azalmış, ortalık sakinleşmiş gibiydi. Herbâlde vakit artık gece yarısına yaklaşmıştı. Sonbahar esintisinin panjurları tıkırdattığını ve evin saçaklarındaki rüzgâr çanlarının her seferinde usulca çaldığını hayal

* Oşiçi adlı manav kızın âşık olduğu delikanlının adı. Yaşanmış bir olaya dayanan bu hikâye, popüler bir kabuki oyunudur. —çn

meyal hatırlayabiliyorum. Evet, hayaleti görmem tam da o gece oldu. Ansızın uyandım ve “Çişim geldi!” dedim. Ninem cevap vermediğinden yarı uyur yarı uyanık hâlde etrafıma göz attım, ninem orada değildi. Çok çaresiz hissederek tek başıma sessizce yer yatağından kalktım. Zemini, siyah cilası pırıl pırıl olan zelkova ahşabıyla kaplı uzun koridoru tuvalette doğru ürkek adımlarla çıplak ayakla geçerken feci şekilde üşümüştüm. O kadar yorgundum ki derin bir sisin içinde sarsak sarsak yürüyormuş gibi hissediyordum. Tam o sırada oldu... Hayaleti görmem yani... Upuzun koridorun ucunda yapayalnız ve bembeyazdı. Kederli bir hâlde yere çömelmişti. Epeyce uzaktan gördüğüm için bir fotoğraf filmindeymiş gibi ufaktı. Ama eminim ki, kesinlikle eminim yani, ablamın ve bu gece evlendiği damadın yattığı odayı gözetliyordu. Hayalet... Hayır, rüya değil...

Sanatın güzelliği, özünde halka hizmet etmenin güzelliğidir.

Çiçeklere deli olan bir marangoz var. Ayağıma dolanıyor.

Sonra Maçiko yere bakıp şöyle fısıldadı:

“Şu çiçeğin adını biliyor musun? Parmağınla dokununca pıt diye açılıyor ve içinden pis bir su fışkırıyor. Bir anda parmağını mahvediyor. O çiçeğin adını bir öğrensek...”

Pantolonumun ceplerine ellerimi sokup alaycı bir tebessümle cevapladım:

“Bu ağacın adını biliyor musun? Yaprakları dökülene değin yeşil kalıyor. Yaprakların içleri azar azar kuruyup böceklerle yem oluyor ama ağaç bunu saklayıp yapraklar dökülene kadar yeşilmiş numarası yapıyor. Bu ağacın adını bir öğrensek...”

“Ölmek mi? Sen mi öleceksin?”

Kobayagava gerçekten de ölüyor olabileceğini düşündü. Geçen

yıl sonbaharda mıydı ne, anlaşılan o ki Aoi'nin ailesinin kiralık çiftliklerine dair bir anlaşmazlık çıkmış, bin bir türlü dert Aoi'nin üzerine kalmıştı. O dönemde ilaçla intihar girişiminde bile bulunmuş ve üç gün komada kalmıştı. *Şu anda bile hovardalığı bırakmamış olmam, kısaca bedenimin hovardalığı kaldırabiliyor olmasından ötürü olsa gerek. Hadım edilecek olsam belki en sonunda tensel zevklerimizden kurtulur, toplumsal mücadelelere maddi destek vermeye odaklanabilirdim,* diye düşünüyordu. Üç gün boyunca P şehrindeki hastaneye gidip geldi. Bulaşıcı hastalıklar koğuşunun yanındaki çamurlu derenin suyundan içmişsin dediler. Şimdi Aoi'nin yüzü kızararak "Ama sadece ishal oldum, işi yüzüme gözüme bulaştırdım," deyişini dinleyen Kobayagava bu tatsız zekâ oyunlarından son derece tiksinimişti; yine de kendini o denli zorlayan Aoi'nin yürekliliğinden az buz etkilenmediği de bir gerçektir.

"En iyisi ölmem olacak. Yok, sadece ben değil. Toplumun ilerlemesi için negatif etkisi olan herkes ölmeli en azından. Ya da senin insanların, hatta eksi insanların bile, ölmeyeceğine dair bilimsel bir gerekçen var mı?"

"Saçmalıyorsun!"

Aoi'nin söyledikleri, Kobayakava'ya birdenbire çok gülünç gelmişti.

"Gülünecek şey değil bu. Sen söyle, öyle değil mi? Atalarımızı yüceltmek için yaşamak zorunda olmak ya da insanlık medeniyetini mükemmelleştirmek zorunda olmak falan... Bize şimdiye kadar öğretilenler, sadece böylesine zor etik yükümlülükler. Bunların da herhangi bir bilimsel açıklaması yapılamıyor. Öyleyse bizim gibi eksi insanların hepsi ölse daha iyi. Ölünce sıfır oluyorsun."

"Aptal seni! Neden bahsediyorsun? Bir kere çok fazla şey istiyorsun. Açıkçası sen de ben de üretime katkısı olmayan insanlarız. Bununla birlikte, hiçbir şekilde negatif bir hayat yaşadığımızı düşünmüyorum. Sen gerçekten proletaryanın kurtulacağından umutlu musun? Proletaryanın zaferine inanıyor musun? Burjuvazinin parazitleriyiz biz. Orası kesin. Ne var ki bu, burjuvaziye

desteklemekten tamamen farklıdır. Sen demiştin ya, proletaryaya yaptığımız bir katkı burjuvaziye yaptığımız dokuz katkıya bedel, diye. Neyi kastediyordun ‘burjuvaziye katkı’ derken? Bile bile kapitalistlerin cebini doldurmak açısından biz de proletarya da aynı konumdayız. Kapitalist bir ekonomik ve sosyal düzeni olan toplumda yaşamak şayet ihanet ise, kahramanlarımız dağlardaki münzeviler mi olacak? Bu tür sözlerin aşırı abartılı. Çocuk gibi davranıyorsun. Proletaryaya bir katkı, çok katkıdır. Bir destek bile çok değerlidir. O bir tek katkı için tüm gücümüzle direnip yaşamak zorundayız. İşte bu yüzden yaşamımız belirgin bir şekilde ‘artı’dır. Öleyim falan demen saçma! Öleyim demen çok saçma!”

Hayatında ilk kez eline bir aritmetik ders kitabı almıştı. Küçük bir kitaptı, simsiyah kapağı vardı. Ah, içinde sıralanmış o rakamlar nasıl da güzelce gözüne batıyordu! Delikanlı bir süre onunla oyalandı ama çok geçmeden tüm cevapların kitabın sonundaki sayfada yazılmış olduğunu keşfetti. Kaşlarını çatıp mırıldandı, “Ayıp resmen ya!”

Dışarıda sulu sepken yağıyor; Lenin, resminin içinden neye gülüyorsun?

Teyzem diyor ki:

“Madem yakışıklı değilsin, bari sempatik ol. Madem bedenini zayıf, bari yüreğin güçlü olsun. Madem yalan söylemekte iyisin, bari tavırların da iyi olsun.”

Aslında biliyorlar ama yine de itirafa zorluyorlar. Ne kadar haince bir ceza!

Bir dolunay akşamı. Işıldayıp savrulan, dalgalanıp yuvarlanan, kaban, titreşen dalgaların arasında ayrılmamak üzere tutuştuğu-

muz ellerimizi umutsuz bir silkinişle zorla bıraktığımda dalgalar bir anda kadını yutuverdi. Bir isim haykırdı. Benim adım değildi.

Ben bir haydudum. Sizi gururunuzdan edeceğim.

“Mümkün değil, böyle bir şey olamaz. Olamaz ama, yani, bronzdan heykelimi yapacak olsalar sağ ayağımı hafif öne çıkarır, rahatça göğsümü gerer, sol elimi yeleğime sokar, sağ elimle de hatalarla dolu bir metni buruştururcasına kavrardım. Ancak kafası olmasını istemezdim. Yok canım, özel bir anlamı olduğundan da değil. Serçeler falan burnuma pislesin istemiyorum da ondan. Kaidesine de şunu nakşedin: ‘İşte bir adam. Doğdu, öldü. Hayatı boyunca hatalarla dolu metinleri yırtıp durdu.’”

Mephistopheles’in göğsü, yanakları ve avuçları, kar gibi yağan gül yaprakları gibi yanıp kavrulurken can verdiği yazılmıştır.

Göztaltında beş altı gün geçirdim, bir gün öğle vakti nezarethane-nin penceresinden parmak uçlarıma yükselip dışarıya baktığımda, avlu sonbaharın o son günlerinin güneşiyle apaydınlıktı. Pencere-nin yakınındaki üç armut ağacı da çiçeğe kesmiş, altlarında yirmi otuz polis memuru talim yapıyordu. Genç komiser muavininin komutuyla hepsi aynı anda bellerinden derdest iplerini çıkartıyor, polis düdüklerini çalıyordu. O manzaraya bakıp polislerin her birinin evini düşündüm.

Dağdaki bir kaplıcada manasız bir nikâh yaptık. Annem nikâh boyunca kıs kıs gülüp durdu. Oteldeki hizmetçinin saç şeklinin tuhaflığına güldüğünü söyleyerek kendini savundu. Mutluydu herhâlde. Eğitimsiz anneciğim, bizi ocağın başına çağırıp nasihat verdi. “Gençliğin verdiği maymun iştahın var ya,” diye başladı konuşmaya, sonra cesaretini yitirdi galiba, daha da cahil olan gelinin

yüzüne baktı, “Ha? Öyle değil mi?” diye onun onayını bekledi. Aslında söylediklerinde haklıydı tabii.

Karısının eğitimi için tam üç yıl harcadı. Eğitim tamamlandığında adam artık ölmek istediğini düşünmeye başladı.

Hastalıktan mustarip karım
Geçmek bilmeyen bulutlar
Gümüşotu öbekleri

Al al dumanlar, bir yılan gibi kıvrıla kıvrıla semaya yükseliyor, kabarıyor, salına salına süzülüyor, dev dalgalar hâlini alıyor, çizginerek girdaba dönüşüyor. Hemen ardından cayır cayır alevler şiddetleniyor, yer sarsılmaya başlıyor, dağlar daha da yükseliyor. O dağın zirvesine kadar bin bir yeri ateş almış artık. Üzerinde binicisiyle çatırdayarak yanan binlerce, on binlerce cııldak ağacın arasından sıyrılıp geçen simsiyah bir at, rüzgâr misali dörtnala koşuyor. (Köyümün ağzıyla yazdım.)

Sadece bir şeyi bilmeme izin ver!
“NEVERMORE”

Gökyüzünün mavi ve güneşli olduğu günlerde bir kedi, artık nereden geliyorsa, bahçedeki kış kamelyasının altında uyuklardı. Batı tarzı resim yapan bir arkadaşım, “İran kedisi değil mi o?” diye sordu bana. “Sokak kedisi olsa gerek,” diye cevaplayıp bıraktım. Kedi kimseye yaklaşmıyordu. Bir gün kahvaltı için ızgara sardalya yaparken bahçedeki kedi bezgince miyavladı. Ben de verandaya çıkarak “Miyavv” diye seslendim. Kedi yerinden kalkıp sessizce bana doğru yürüdü. Ona bir sardalya attım. Kedi, her an kaçacakmış gibi durmasına rağmen balığı yedi. Yüreğim çarpıyordu. Sevgimi kabullenmişti. Kedinin beyaz tüylerini okşamak iste-

* (İng.) Bir daha asla. Edgar Allan Poe’nun ünlü şiiri “Kuzgun”da tekrarlanan bu sözcüğünü Dazai orijinal hâliyle kullanmış. -çn

dim ve bahçeye indim. Sırtındaki tüylere dokunur dokunmaz kedi serçeparmağımı ısırdı ve kemiğe kadar parçaladı.

Aktör olmak istiyorum.

Eski Nihonbaşı Köprüsü'nün uzunluğu altmış yedi metre doksan beş santimmiş. Şimdi ise sadece kırk dokuz metre. Bundan da nehrin daraldığını anlamak gerekiyor. Bu açıdan baktığımızda, geçmişte nehirlerin, insanların ve diğer her şeyin şimdikinden çok daha büyük olduğunu görebiliyoruz.

Bu köprü ilk kez Keiço Dönemi'nin yedinci yılında yapılmış, sonrasında on kez tekrar inşa edilmiş. Şimdiki ise Meici Dönemi'nin kırk dördüncü yılında tamamlanmış. Taişo Dönemi'nin on ikinci yılındaki depremde köprü korkuluklarını süsleyen bronz ejderha kanatları alevlere teslim olup korlaşmış.

Buranın resmi çocukluğumda bayıldığım, ahşap baskı olan "Tokoido'nun 53 Durağı" serisinin başlangıç noktasıydı. Her biri uzun mızrak taşıyan çok sayıda savaşçının köprü üzerinde yürüdüğü resim, huzur verecek şekilde çizilmişti. Eskiden herhâlde, bu bölgenin tıpkı resimdeki gibi hareketli olduğu bir dönem vardı. Oysa şimdi pek bir ıssızlaşmış durumda. Nehir boyundaki balık pazarı Tsukici'ye taşınalı beri buranın adı bile anılmaz oldu. Şimdilerde Tokyo'nun meşhur yerlerini gösteren kartpostalların çoğundan da çıkarılmış zaten.

Bu yılın aralık ayının sonlarında, sisin yoğun olduğu bir gecede, yabancı bir kız bu köprü'nün ayağında, dilenci kalabalığından uzakta, tek başına duruyordu. Çiçek satan, işte bu kızdı.

Üç gündür alacakaranlık çöktüğünde elinde bir demet çiçek, tramvayla buraya geliyor, Tokyo'nun yuvarlak armasıyla oynayan bronz aslanın altında üç dört saat kadar hiç konuşmadan dikiliyordu.

Japonların sefalete düşmüş bir yabancı gördüklerinde, kesin Beyaz Rus olduğuna hükmetmek gibi berbat bir huyları var. Şu anda bu yoğun sisin içinde elinde bir demet çiçekle eldivenlerindeki deliklere dertlenerek duran küçük kıızı gördüğünde bile çoğu

Japon'un, "Bak, bir Rus," diye rahatça mırıldandığına hiç şüphe yok. Hele de Çehov okumuşluğu olan bir genç ise kayıtsızca, "Babası ordudan emekli bir yarbay, annesi kibirli bir aristokrat," diye kendince bir sonuca varıp adımlarını biraz ağırlaştıracaktır. Yok eğer Dostoyevski'ye göz gezdirmiş bir öğrenciyse, "Ayy, Nelly!" diye çılgılığı basıp telaşla paltosunun yakasını kurcalamaya başlayabilir. Ama o kadarda kalır, ötesinde kızla ilgili derinlemesine bir araştırma yapmak aklına bile gelmez.

Ne var ki yalnızca bir adam düşünüyor. Neden Nihonbaşı'yi seçti ki? Böylesine kuş uçmaz kervan geçmez, ücra bir köprüde çiçek satmaya çalışmak... Olacak iş değil... Öyleyse neden?

Bu soruya basit ama çok romantik bir yanıt verebilirim. Burada olması, ebeveyninin Nihonbaşı hakkındaki yanlışlarına dayanıyor. Yani, onların kendilerince Japonya'daki en hareketli, kazancı en bol olacak köprü'nün Nihonbaşı olduğuna karar verdiklerine şüphe yok.

Kızın Nihonbaşı'deki satışları son derece azdı. İlk gün kırmızı bir çiçek sattı. Müşterisi dansçı bir kadındı. Açmaya üzere, kırmızı bir tomurcuk seçmişti.

"Açar herhalde?" diye kaba bir tavırla sordu.

Kız kelimelere bastıra bastıra cevapladı:

"Açacak tabii ki."

İkinci gün sarhoş, genç bir bey bir tane çiçek aldı. Kafası iyi olmasına rağmen keyifsiz bir hâli vardı.

"Hangisi olduğu fark etmez."

Kız dünden kalan demetten beyaz bir tomurcuk seçti. Beyefendi âdeta hırsızlık yapıyormuş gibi gizlice alıverdi.

Satışları sadece o kadar oldu. Bugün üçüncü gündü. Dondurucu sisin içinde uzun süre orada durdu ama kimse dönüp bakmadı bile.

Köprü'nün diğer tarafında duran bir erkek dilenci, koltuk değnekleriyle tramvay hattının üzerinden hoplayarak bu tarafa geldi. Kızı onun yerinde durmakla suçladı. Kız üç kez başını eğdi. Koltuk değnekli dilenci simsiyah bıyığını dişleyerek bu hareketini değerlendiriyordu.